

Soveltavan taiteen etiikka

Marja Susi ja Anna-Mari Rosenlöf

- 1. Eri ammanteilla omat periaatteet => ne tulisi avata
 - esim. tanssitaiteilijalla on erilainen koskettamisen etiikka kuin kasvatusalan/hoitoalan ammattilaisella, milloin on ok koskettaa??
 - entä jos tulkinta tilanteesta on erilainen eri ammattien edustajien näkökulmista?
 - kuka ohjaa tekemistä tilanteessa, jos moniammatillinen työryhmä, eri ammattiryhmien käytännöt?
- 2. luottamuksen rakentaminen
 - miten rajata itsestään kertomista ja omien rajojen määrittelyä, miten lähelle ihmisen voi päästää?

Soveltavan taiteen etiikka

- 3. Moniammatillisuus
=> kaikkien edustus, jotka työyhteisössä ovat olemassa (esim. vankilassa: hallinnon edustaja, taiteilija, vartija, psykologi => koko yhteisö on kartalla mitä on meneillään asiakkaan kanssa)
- 4. Työnohjauksen merkitys
 - työnohjaus terminä ei ole tuttu taiteen tekijöille, mutta sosiaalipuolella kuuluu osaksi työtä, on osa työrutiineja ja -sopimuksia
 - miten huoltaa omaa jatkamista, kun työskentelee raskaiden asioiden parissa?
 - => välittäjätahot voisivat vastata työnohjauksesta, mistä resurssi?
 - työnohjauksella on oma etiikka, pitää olla koulutettu työnohjaaja
 - auttaa ihmisiä jäsentämään omaa työtään ja tukee työn kehittämistä

Soveltavan taiteen etiikka

- 5. osallistujan ihmisyyden kunnioittaminen
 - kuinka voi antaa tukea ja hyväksyä, ymmärtää osallistujan tunnereaktioita?
 - moniammatillisessa työryhmässä kunkin tulee ottaa oman alueensa vastuu sujuvasti
=> silloin täytyy keskustella vastuut auki
 - tuki ei tarkoita aina auttamista vaan tunteen vastaanottamista
 - itsensä kohtaaminen toisen tunteen vastaanottajana, sallijana
 - kohtaanko ihmisenä vai autan? RAJA tässä, taiteen ydin kohdata ihmisenä, ei auttaa
 - ihmisen kohtaaminen vertaisena
- empatiakyky, säännöt, tiedonkulku ja sen jakaminen, vaitiolovelvollisuus, miten osaa tulkita tilannetta?
- 6. organisaatiolle ja taiteilijalle kirjatut eettiset säännöt ja ohjeet, perehdytysprosessi, jossa käydään läpi, millä periaatteilla työssä toimitaan
 - kuka kertoo taiteilijalle, miten toimia eettisesti, mistä tieto tulee, mikä on koulutuksen vastuu?
 - mikä on oma työote, taiteilijan tulisi osata nimetä ja tunnistaa se
 - sementtoivatko yhteiset ohjeet sitä, mitä taiteilija tekee? => ohjeet eivät saisi olla liian tiukat
 - tulisi olla jonkinlainen ohjerunko, jonka ympärillä keskustelua voitaisiin käydä

Soveltavan taiteen etiikka

- Mikä motivoi taiteilijaa työssään? mm. kohtaaminen
- käsite soveltava taide on ongelmallinen ja se kohteistaa: kuka haluaa olla soveltamisen kohteena, sanat rajaavat: osallistuja / asiakas
- Vastuu, kuka ottaa kopin asiakkaasta/osallistujasta, jos jotakin ilmenee, esim. tarve psykologille?
 - projektin ulkopuolinen henkilö, jolle voisi puhua
 - taiteilijalla on vastuu arvioida tilanne, tiedostaa tilanne ja tietää keinot siihen, miten vaikeasta tilanteesta päästään eteenpäin

Eettinen ohjeistus taiteilijoille, jotka työskentelevät erilaisissa toimintaympäristöissä

- taidetta tehdään erilaisissa ympäristöissä erilaisten ihmisten kanssa
- mistä ja kenen toimesta ohjeistus tulisi tehdä?
 - edunvalvonta, ammattijärjestö?

Ohjeistuksessa huomioitavaa, ideoita

- ARVOT
- Ihmisarvo ja ihmisoikeudet
- Toimijuuden edistäminen ja osallisuus
- Itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen
- Osallistujan/henkilön kokonaisvaltainen huomioiminen ja voimavarat
- Oikeudenmukaisuus
- Erilaisuuden ja monimuotoisuuden tunnustaminen
- Taidekäsitys
- Esim. Taiteilija kunnioittaa työssään ihmisyyttä ja puolustaa tasa-arvoa.
- Esim. Taiteilija edistää työssään taiteen keinoin terveyttä ja hyvinvointia ja tarjoaa laadukkaita taidepalveluita.

Ohjeistuksessa huomioitavaa, ideoita

- MENETTELYTAVAT
- Eettisen toiminnan esteet
- Eettinen harkinta ja vastuu
- Vuorovaikutus
- Valta
- Luottamuksellisuus
- Yksityisyyden suoja
- Esim. Taiteilijan työ perustuu ehdottomaan luottamukseen.

Oheistuksessa huomioitavaa, ideoita

- VAIKUTTAMINEN JA TYÖNTEKIJÄN OIKEUDET
- Epäkohdista ilmoittaminen
- Ammattieettinen rohkeus ja sanavapaus
- Monialainen yhteistyö
- Ammattitaidon ylläpitäminen
- Omasta hyvinvoinnista huolehtiminen
- Työsuojaus ja työturvallisuus
- Esim. Taiteilija tekee yhteistyötä kaikkien toimintaan osallistuvien kanssa.
- Esim. Taiteilija vastaa itsenäisesti ja riippumattomasti omasta työstään.
- Esim. Taiteilija on tehtävänsä koulutettu ja sitoutuu ylläpitämään ja kehittämään ammattipätevyyttään sekä huolehtimaan työssä jaksamisestaan.
- Esim. Taiteilija tukee ja arvostaa kollegoitaan ja edustaa työssään vastuullisesti soveltavan taiteen ammattikuntaa.

Ideoita ja benchmarkkausta

- Sosiaalialan eettiset ohjeet:
 - http://www.talentia.fi/tyoelama/ammattietiikka/ammattieettiset_ohjeet
- Musiikkiterapeuttien eettiset ohjeet:
 - <http://musiikkiterapia.net/index.php/ammattietiikka>